

содержание и технологии” : сборник научных статей / редкол. : А. Н. Тихонов [и др.] – М., 2005. – Вып. 3. – С. 134-166.

3. Гриценко Е. М. Авторская инструментальная среда для создания электронных учебных изданий / Е. М. Гриценко, П. А. Осавелюк // Труды III Всесибирского конгресса женщин-математиков (к 150-летию С. Ковалевской) Красноярск : ПФК “ТОРРА” – 2004. – С. 173-175.
4. Электронный ресурс : <http://ua.smart-ip.net/what-is-a-website>.

Abstract

It is considered technology creature web-saytu and two basic groups are presented, that provide: statychne performance information and dynamichni performance information.

Keywords: *the Internet, web site, statychne sites, dynamichni sites.*

УДК 159.925:159.942

Лапченко І. О.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЇ

У статті представлено теоретичний аналіз проблем визначення емоційного інтелекту у психологічній літературі. Емоційний інтелект є сукупністю компонентів, кожний з яких являє собою перелік основних здатностей, умінь особистості. Це інтегральна властивість особистості розпізнавати, контролювати, регулювати власні емоції та емоції інших і використовувати ці здібності у діяльності і спілкуванні.

Ключові слова: *емоційний інтелект, емоції, соціалізація особистості.*

Феномен “емоційний інтелект” знайшов своє відображення у царині психологічної науки завдяки праць: І. М. Андрєєва, Г. В. Березюк, Г. Г. Гарскова, Е. Л. Носенко, Д. В. Люсін, О. Я. Чебікін, Ю. Г. Черножук, Д. Гоулмен, Дж. Майєр, П. Саловей, Д. Карузо, Г. Орме та ін.

Для дослідження категорії “емоційний інтелект” звернемося до ключового базового поняття “емоції”. “Емоції – психічні стани і процеси, в яких відображається безпосереднє, ситуативне переживання життєвих явищ, зумовлене їх відношенням до потреб суб’єкта” [3, с. 120].

Американські психологи Пітер Саловей і Джон Майєр [5] вперше застосовували емоційний інтелект для сукупності показників ступеня розвитку таких людських якостей, як самосвідомість, самоконтроль, мотивація, вміння ставити себе на місце інших людей, навички роботи з людьми, вміння налагоджувати взаєморозуміння з іншими. Згідно уявлень дослідників оригінальної концепції, емоційний інтелект – це група ментальних здібностей, які сприяють усвідомленню та розумінню власних емоцій та емоцій оточуючих.

Даніель Гоудман дає своє визначення EQ й визначає його як “здатність усвідомити свої емоції й емоції інших, щоб мотивувати себе й інших і щоб добре управляти емоціями наодинці із собою й при взаємодії з іншими”. EQ – це не що інше, як взаємодія емоцій і інтелекту. Дуже важливо розуміти, що EQ це не протилежність інтелекту, не триумф розуму над почуттями, це унікальне перетинання обох процесів.

Емоційний інтелект тісно пов’язаний з проблемою соціалізації особи. З одного боку, повна інтеграція особи в соціальне середовище спричиняє процес самоактуалізації “я – концепції”, а з іншою, її пристосування (адаптацію). Одним словом, соціалізація – це життєвий досвід, найважливішим компонентом якого є взаємозв’язок когнітивних і афективних процесів самого індивіда. Дослідники неодноразово стверджують, що саме з розвитку емоційного реагування розпочинаються соціалізація, інтелектуалізація емоцій, становлення емоційно-чуттєвого досвіду, розгортається динаміка складного процесу в цілому, оскільки світ внутрішніх переживань кожного індивіда може існувати тільки у зв’язку з іншими світами – суспільства, природи, космосу.

EQ – це область інтелекту, яку називають “здоровим глуздом” людини, емоційний еквівалент пізнавального IQ. Це саме те, що є головною умовою лідерства, успіху в кар’єрі і бізнесі, щастя і впевненості у світі людських взаємовідносин. В умовах соціальних змін особливу роль грає не академічний розум, а здатність управляти своїми емоціями, тобто емоційний інтелект. Можна сказати, що усім без вилучення життєвим потребам, включаючи і прояви інтелектуальної діяльності, супроводить відповідний емоційний тонус, завдяки якому організм безперервно залишається в руслі життєвих функцій. Емоційний інтелект в умовах соціальних змін – це інший шлях бути розумним.

Основи формування емоційного інтелекту лежить у відносинах між людьми, які тісно зв’язуються із співчуттям, умінням зрозуміти іншу людину, перейнятися його прикрощами і radoщами.

Структура емоційного інтелекту, запропонована П. Саловеєм і Дж. Майєром [5, с. 438] включає чотири компоненти: розрізнення, сприйняття та вираз емоцій; емоційна фасилітація мислення; розуміння емоцій; управління емоціями.

Даніель Гоудман виділяє наступну структуру EQ – через самосвідомість (емоційна самосвідомість, точна самооцінка, комплекс компетенцій, які дозволять нам усвідомити свою інтропсихічну діяльність), самоконтроль (упевненість у собі, приборкання емоцій, відкритість, адаптивність), соціальну чуйність (співпереживання, ділова поінформованість, люб’язність, комплекс компетенцій, які дозволять нам поважати емоційно почуттєву інформацію із соціального оточення, а також розуміти, до яких результатів приходять наші емоційні реакції), керування відносинами (наснага, вплив, допомога в самовдосконаленні, сприяння змінам, урегулювання конфліктів, командна робота й співробітництво, Свідоме позиціонування себе в соціальному середовищі).

Емоційний інтелект Е. Л. Носенко, Н. В. Коврига [2, с. 23] розглядає як аспект прояву внутрішнього світу особистості, що відбиває міру розумності ставлення людини до світу, до інших та до себе як суб’єкта життєдіяльності; позаяк він окреслюється І. М. Андреевою як підструктура соціального інтелекту [1, с. 60]. О. В. Філатова вказує на те, що емоційний інтелект забезпечується самоконтролем, який полягає в умінні “дозувати емоції” і проявляється в сфері спілкування, що передбачає емпатію [4, с. 101].

Виходячи із вище зазначеного, емоційний інтелект є сукупністю компонентів, кожний з яких являє собою перелік основних здатностей, умінь особистості. Це інтегральна властивість особистості розпізнавати, контролювати, регулювати власні емоції та емоції інших і використовувати ці здібності у діяльності і спілкуванні.

Використана література:

1. Андреева И. Н. Предпосылки развития эмоционального интеллекта / И. Н. Андреева // Вопросы психологии. – 2007. – № 5. – С. 57-65.
2. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Эмоциональный интеллект как интегральная личностная характеристика / Е. Л. Носенко, Н. В. Коврига // Практическая психология и социальная работа. – 2008. – № 9. – С. 22-27.
3. Психологическая энциклопедия / автор-упорядник О. М. Степанов. – К. : Академвидав, 2006. – 423 с.
4. Филатова О. В. Эмоциональный интеллект как показатель целостного развития личности / О. В. Филатова // Персонал. – 2000. – № 5. – С. 100-102.
5. Mayer J. D., Salovey P. The Intelligence of emotional intelligence // Intelligence – 1993. – Vol. 17, № 4. – P. 433-442.

Abstract

In the article the theoretical analysis of problems of determination of emotional intellect is presented in psychological literature. An emotional intellect is a totality of components, each of that shows the list of basic capabilities, abilities of personality. It is an integral property of personality to recognize, to control, to regulate own emotions and emotions of others and to use the capabilities in activity and communication.

Keywords: emotional intellect, emotions, socialization of personality.